

Ventileren om verontreinigde lucht en huisstofmijt tegen te gaan

School... schoon, schoner, schoonst

Hoe zorg je voor een schone school zodat je kind daar de dag fatsoenlijk kan doorbrengen? Eenvoudig is het niet, merkt Susan Rozemeijer. Maar met hulp van ouders en leerkrachten is er veel te winnen. En het toverwoord is... preventie.

Het begint als mijn zoon naar de basisschool gaat, in 2012. Hij wordt benauwd en blijkt allergisch voor huisstofmijt. Aan de medicatie. Hij is de enige niet. In een groep van dertig kinderen zitten er gemiddeld drie met astma. Ze zijn vaak allergisch voor huisstofmijt en huisdieren, net als kinderen met eczeem. De klachten komen niet uit de lucht vallen. De school is vies en niet zo'n beetje ook. Tijd voor actie.

In het lokaal van mijn zoon zie ik spullen in de poppenhoek, verkleedhoek en leeshoek. Er is een zandbak in de klas. Aan de ramen hangen knutselwerkjes en op de vensterbanken staan spullen opgeslagen. De gordijnen staan stijf van het stof. Open kasten met stofvlokken. De ramen hebben geen luchtroosters hoewel dit lokaal als laatste is aangebouwd en in het bouwbesluit staat dat ventilatieroosters verplicht zijn. De vloer is voorzien van tegels en linoleum – glad dus – dat dan weer wel.

Weinig tijd

Met gemiddeld 28 kinderen in een klas is het lastig om een lokaal schoon te houden. De twee mensen van het schoonmaakbedrijf hebben per dag niet veel tijd voor de klus:

Duurzaam, dus geen airco

De gemeente Zaanstad streeft naar een mooie, veilige en gezonde leefomgeving. Daarbij horen energieneutrale scholen. Zo krijgen scholen met nieuwbouw zonnepanelen om zelfvoorzienend te zijn. Dit vindt Petra Glandorff, directeur van Jenaplanschool De Bijenkorf, een goed plan. Maar ook lastig. Want haar school heeft een plat dak. Bij warm weer is lesgeven op de bovenste etage moeilijk vol te houden. Zo mogelijk worden de lessen gegeven in een naburig kinderdagverblijf. 'Ik wil graag airco, maar dat komt niet overeen met de duurzaamheid van scholen van Stichting Agora waaronder onze school valt. Bij warm weer slaat de CO₂-meter direct op tilt. Ik ben nu bewijs aan het verzamelen. Het is te warm en er is te weinig zuurstof aanwezig.'

Glandorff erkent de staat qua hygiëne in school en is actief in het verbeteren van het leefklimaat op beleidsniveau, maar ook in praktische zin. 'In de meivakantie heb ik de hele school gestofzuigd en dacht echt het stof van veertig jaar te hebben weggezogen.'

slechts twee uur. Voor de hele school welteverstaan, zo'n tien minuten per klas. Ze veggen alleen de vloeren en maken de toiletten schoon.

Preventie is dus het allerbelangrijkste, realiseer ik mij snel. Gladde materialen, dichte en verrijdbare kasten. Vensterbanken vrij van spullen. De gordijnen was ik, maar hang ik niet meer terug. We gooien wat planten weg. Het begin is er.

Dweilen

De directie besluit de bezems weg te doen en te laten veggen met een dweilstok voorzien van een katoenen doek. Microvezel- of statische doekjes zijn echter effectiever, aldus Jozanneke van Hardeveld, als projectmanager 'Gezonde lucht binnen' verbonden aan het Longfonds. Deze trekken stof aan en kun je elke dag wassen of weggooien. En het schoonmaakbedrijf zou volgens haar de vloer eens per week vochtig moeten dweilen. Niet nat, want dan breng je meer vocht in het lokaal waardoor huisstofmijt en schimmels makkelijker groeien.

Preventie is dus het allerbelangrijkste; gladde materialen, dichte en verrijdbare kasten

Scholen met vaste vloerbedekking kunnen het beste 's middags stofzuigen als de kinderen uit school zijn en stof de tijd heeft om weer neer te dalen. Een HEPA-filter in de stofzuiger houdt de kleinste deeltjes stof tegen en is daarom aan te bevelen, geeft Van Hardeveld als tip.

Ventileren

Jozanneke van Hardeveld vervolgt: 'Ventileren is eigenlijk het allerbelangrijkste omdat je hiermee de verontreinigingen en het vocht in de lucht afvoert.'

Maar in de winter doen veel mensen de ramen en roosters vaak dicht. 'Ja, dat klopt. Zonde, want dan is de lucht droger, zodat je je huis of school makkelijker kunt droogstoken. De verwarming gaat aan. Warme en vochtige lucht is een ideale omgeving voor huisstofmijt. Je moet dat vocht zien kwijt te raken en dit doe je door te ventileren. Energiezuinigheid

Wat is ongezonde lucht?

Volgens het Longfonds bestaat ongezonde lucht binnen uit een mengsel van stoffen, zoals CO₂ (koolstofdioxide), vocht en schimmels, fijnstof, vluchtige organische stoffen en koolstofmonoxide. Schimmels groeien vooral op vochtige plekken. Daarom is het belangrijk om vocht in school te voorkomen. Een vochtige school is te herkennen aan vochtplekken of schimmels op muren en plafonds, beslagen ramen of een muffige grondgeur. Vochtproblemen kunnen ontstaan door bouwkundige gebreken, zoals lekkages of een fout in de constructie van het pand. Maar ook door onvoldoende te ventileren en te luchten in combinatie met een te lage temperatuur. Schimmels kunnen bij mensen die er gevoelig voor zijn longklachten verergeren of allergische reacties veroorzaken.

mag nooit een reden zijn om ventilatiemogelijkheden af te sluiten.'

Leerkracht Ingrid Kooijman ziet dat in: 'De ramen staan eigenlijk altijd open om genoeg te ventileren.' Op de CO₂-melder die ze regelmatig gebruikt, is met groen, oranje en rood af te lezen hoe het is gesteld met de luchtkwaliteit. Kinderen attenderen de leerkracht hierop. Kooijman stimuleert geregeld op school de inzet van deze meters om het belang van ventileren onder de aandacht te brengen.

Een school moet eigenlijk 24 uur per dag ventileren, zodat kinderen en personeel in een fris lokaal kunnen werken. Goede ventilatie maakt mensen fitter. De roosters moeten dus altijd openblijven.

Inzet van ouders

Ventilatiestrooster moeten ook regelmatig worden schoongemaakt. Het schoonmaakbedrijf doet dit niet, er is te weinig tijd om dat erbij te doen. De docenten doen het ook niet structureel, logisch. Als je op kantoor werkt, maak je ook niet je eigen kantoor schoon. Zoals op veel scholen worden ouders opgeroepen om mee te helpen met de schoonmaak. Met drie andere moeders zit ik in de schoonmaakcommissie. Aan de start van elk schooljaar vragen we alle ouders door te geven wanneer ze kunnen schoonmaken. Omdat het veel ouders 's avonds niet schikt, plannen we ook momenten in de ochtend. De kinderen krijgen natuurlijk gewoon les, maar de gangen, de bibliotheek, de lerarenkamer en het kantoor van de directeur kunnen wel een sopje gebruiken. Verder nemen

we stof af van planten en radiatoren, en maken minstens twee keer per jaar de wanden en plafonds schoon. En ook de ventilatiestroosters nemen we dus onder handen.

Doordat we deze schoonmaakmomenten verspreid over het jaar verdelen, houden we de school structureel langer schoon met een grotere groep mensen. Steeds meer ouders zien het belang in van een schone school en zetten zich ervoor in.

Nieuwe meubels

Er gebeurt meer. Er is nieuw meubilair aangeschaft: dichte, verrijdbare kasten. Stoelen van gladde materialen in plaats van stof. Ook in de personeelskamer. Kachels worden vervangen. Er komt een nieuwe inloopmat bij de voordeur. Het schoonmaakrooster voor de ouders is uitgebreid en loopt goed. Er zijn nu acht schoonmaakmomenten per jaar in plaats van twee.

Dan komt mijn zoon in een nieuwe groep. Er liggen dertig bibliotheektasjes op de vensterbank. De tasjes worden één keer per maand gebruikt. Er is nog ruimte in de kast en leerkracht Reninca Werkhoven besluit dat dit de nieuwe opbergplek wordt. Veel heeft met bewustwording te maken. De wil is er wel. Ze laat zien dat er kapotte geluidsboxen met loze draden aan de muur hangen. De nieuwe boxen hangen al... weg met die oude dingen.

Langzamerhand ontstaat er al pratende een oplossing voor alles wat we tegenkomen. Lege mappen die op kasten staan zijn nutteloos. Vensterbanken worden opgeruimd zodat er makkelijk een doekje overheen kan.

De kinderen van de klas hebben al jaren een dagelijks schoonmaakrooster waarvoor ze zelf verantwoordelijk zijn. Ieder kind heeft per groepje een eigen taak: vegen, keukenschoonmaken, ramen sluiten, vissen eten geven. De computers worden nauwelijks schoongemaakt, op die ene keer per jaar na dat onze conciërge Ruud ze schoon blaast. Misschien dat de kinderen er elke dag een doekje over kunnen halen. Zo krijgt de school stap voor stap een gezonder leefklimaat door preventieve maatregelen, goede wil en bewustwording van alle betrokkenen.

Susan Rozemeijer